

26. Què és la biblioteca de Nag Hammadi?

És la col·lecció de dotze còdexs de paper amb tapes de cuir que van ser casualment descoberts el 1945 a l'alt Egipte, al costat de l'antic llogaret de Quenoboskion, a uns deu quilòmetres de la moderna ciutat de Nag Hammadi.

09/06/2006

Actualment es conserven en el Museu Copte del Caire, i se solen

designar amb les sigles NHC (Nag Hammadi Codices). A la mateixa col·lecció se solen assignar altres tres còdexs coneguts des del segle XVIII que es troben a Londres (Codex Askewianus, normalment conegut com Pistis Sophia), Oxford (Codex Brucianus) i Berlín (Codex Berolinensis). Aquests tres còdex, encara que són més tardans, procedeixen de la mateixa zona.

Els NHC van ser confeccionats cap a l'any 330 i enterrats a la fi del s. IV o principis del V. Aquests còdexs contenen unes cinquanta obres escrites en copte –la llengua egípcia parlada pels cristians d'Egipte i escrita amb caràcters grecs–, que són traduccions del grec, de vegades no molt fiables. Gairebé totes les obres són de caràcter herètic i reflecteixen diferents tendències gnòstiques que, en general, ja eren conegudes perquè les van combatre els Pares de l'Església, especialment sant Ireneu,

sant Hipòlit de Roma i sant Epifani. La principal aportació d'aquests còdexs és que ara tenim accés directament a les obres dels propis gnòstics i es pot comprovar que, efectivament, els Pares coneixien bé allò amb què s'enfrontaven.

Des del punt de vista literari, als NHC estan representats els gèneres més diversos: tractats teològics i filosòfics, apocalíptics, evangelis, oracions, fets d'apòstols, cartes, etc. De vegades els títols no són a l'original, sinó que han estat posats pels editors atenent al contingut. Respecte a les obres que duen com títol “evangeli” cal observar que se semblen molt poc als evangelis canònics, ja que no presenten una narració de la vida del Senyor, sinó les revelacions secretes que presumptament Jesús va fer als seus deixebles. Així per exemple *l'Evangeli de Tomàs* porta cent catorze dites de Jesús, un darrere d'un altre, sense més context

narratiu que algunes preguntes que de vegades li fan els deixebles; i *l'Evangelí de Maria (Magdalena)* narra la revelació que el Crist gloriós li fa sobre l'ascensió de l'ànima.

Des del punt de vista de les doctrines contingudes, els còdexs són en general obres gnòstiques cristianes; encara que en algunes, com *l'Apòcrif de Joan* –una de les més importants, ja que es troba en quatre còdexs–, els trets cristians semblen secundaris respecte al mite gnòstic que en constitueix el nucli. En aquest mite s'interpreten al revés els primers capítols del Gènesi presentant el Déu creador o Demiürg com un déu inferior i pervers que ha creat la matèria. Però en els còdexs hi ha també obres gnòstiques no cristianes que recullen una gnosi greco-pagana desenvolupada entorn de figura d'Hermes Trismegist, considerat el gran revelador del coneixement (“Discurs del vuit i el nou”). Aquest

tipus de gnosi ja es coneixia en part amb anterioritat als descobriments. Fins i tot en NHC VI es recull un fragment de *La República* de Plató.

Bibliografia: Raymond Kuntzmann – Jean-Daniel Dubois, *Nag Hammadi. Evangelio de Tomás. Textos gnósticos de los orígenes del cristianismo* . Verbo Divino. Estella 1998 (segona edició).

Gonzalo Aranda

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/26-que-es-la-
biblioteca-de-nag-hammadi/](https://opusdei.org/ca/article/26-que-es-la-biblioteca-de-nag-hammadi/)
(15/12/2025)